

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII. Št. 49.
Kranj, 9. decembra 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- dia, polletno 23- dia,
četrtletno 10- dia.

M. Škerbec:

Extra chorum cantantes

(Pevci izven zbora - pevci brez posluha)

V nedeljo teden sem šel zvečer iz Smartna proti Kranju. Na potu sem srečal veselo družbo mladih fantov in deklet. Za roke so se držali skoro čez vso cesto in so veselo peli: „Moj očka ima konjička dva, oba sta lepa, lepa šimelna...“ Kar na smeh mi je šlo, ko sem gledal to veselo in razposajeno mladost. Lepo so sicer peli, toda eden med njimi je bil brez posluha in ta se je produciral na vse grlo med drugimi in kvaril petje, da je v ušesa bolelo...

Ko sem to poslušal, sem se spomnil na našo debato, ki se je pričela v „Gorenjecu“ z „enoumnimi smernicami...“

Vsi katoliki, oziroma vsi oni, ki so udje katoliške dejavnosti, katoliškega svetovnega nazora, bi morali tvoriti enoten pevski zbor, v katerem bi peli vsi skupno melodijo po enotnem taktu. Vsi bi se morali skupno in enotno truditi, da bi katoliški svetovni nazor prevladal vse naše privatno in javno življenje: umetnost, znanost, literaturo, javno življenje, gospodarsko oziroma socialno delo itd.

Pevodnja v zboru mora zahtevati od svojih pevecov, da pojo sicer vsak svoj glas v večbovorskem petju, toda le ono „vižo“, ki se prilaga celotni melodiji, le oni takt, ki ga on daje... Kakšen zbor bi bil, če bi vsak pevec nel do svojem taktu, vsak svojo melodijo brez ozira na celotni zbor. Zmešani ljudje imajo veselje, da motijo skupno pesem s svojim posebnim glasom. Pevci brez posluha vpijejo med zborom, da kaže harmonijo.

Vsi katoliki bi torej morali tvoriti nekaj enoten zbor v vsej katoliški cerkvi, v vsej škofiji, v vsej župniji. Takt vsej Cerkvi daje papež, v škofiji škof, v župniji pa župnik. Tisti, ki imajo dober posluh za edinstvo Cerkve, za skupnost katoliške stvari, za napredek in rast evangelija v dušah, se pač z veseljem podvržejo taktiki onih, ki so v cerkvi določeni, da vodijo katoliški zbor. Saj bi morda včasih človek rad pel svojo lastno pesem, ima vsak pač tudi svoj okus: tu in tam, bi imel rad drugačen takt ali ritem, toda on ve, kar je govoril Gospod: „Kdor hoče biti moj učenec, naj zatajuje samega sebe...“ Tudi tu so potrebne včasih žrtve, ali če hočete, da rabim danes neredko tako osvobodeno besedo: potrebna je disciplina, oziroma neka katoliška kolegialnost.

V zgodovini katoliške cerkve je bilo žal vedno nekaj takih, ki so radi peli izven zbora, ali ki niso imeli posluha za pesem katoliške skupnosti, pa so jo po svoje „mahali“.

Če kdaj, je danes v dobi neke dogmatične edinstvi komunizma in ob času njegove enotnosti v taktiki in v dobi njegove največje ofenzive potrebno, da smo vsi katoliki, ki smo člani katoliške dejavnosti, edini v nastopu, da vsi čutimo s cerkvijo.

Toda žal se ravno danes pojavlja nekaj pevecov izven zbora, extra chorum cantantes. In ravno ti povzročajo, da ne napreduje delo za prečiščenje sveta z evangelijem tako, kakor bi bilo lahko...

Med pevce izven zbora spadajo predvsem oni, ki tako radi vse prekritizirajo, kar se stori v katoliški dejavnosti in v katoliški akciji. Papež jim ne daje po volji svojih okrožnic, saj smo žal med nami slišali pikre opazke o papeževi okrožnici Quadragesimo anno. Enkrat jim je preveč Italijan, drugič preveč politik, tretji pa zahtevajo, da bi šel z vojsko, ki je nima, na tega ali drugega. Če odredi škof smernice za delo v katoliški akciji, se že tu in tam oglašajo modrijani, ki bolje vedo. No in končno te uboge pare — mi župniki — Saj ga danes ni na svetu bitja, ki bi bilo bolj potrjeno kritiki, kakor smo župniki. Kar župnik naredi vsako delo mu kritikariji preide, pre-

obrnejo v napačnem tolmačenju. Če nič v javnosti ne dela, je lenuh, ki nič ne koristi narodu. Če se udejstvuje v kulturnem ali socialnem delu, mu že podtikajo zle namene, kapitalizem, politiko in Bog zna, kaj še. Ni ga danes stanu, ki bi bil tako prekritiziran, kakor je duhovski stan.

To kritikarstvo je Gospod lepo naslikal, ko je ožigal farizeje rekoč:

„Komu naj primerjam ta rod? Podoben je otrokom, ki posedajo po trgih in kličejo tovarišem:

Piskali smo vam, pa niste plesali; peli smo žalostinke, pa niste jokali.“ Mat. 11, 15 — 17.

Če jim piskaš vesele pesmi, se kisljo drže. Če jim poješ žalostinke, pa hočejo vesele polke. Karkoli se stori v katoliški dejavnosti ali katoliški akciji, nobena reč jim ni prav. Enkrat je napoti disciplina, drugič organizacija, tretjič premalo svobodoumja, enkrat preveč dejavnosti, drugič preveč zaprtosti in molitve. Ti ljudje so strašno modri, ki bi vse bolje, stokrat bolje znali kakor papež, škof in duhovnik.

Pevci izven zbora prav radi prisluškujejo, kakšno pesem poje nasprotnik Cerkve. So katoliki, hočejo biti katoliki, toda tako radi poslušajo, kaj nasprotnik reče, kaj sovražnik očita in vse sprejmejo kot čisto zlato. In taki kaj kmalu pojejo enako pesem, kakor sovražnik križa: o mračnjastvu Cerkve, o ozkem obzorju, o kapitalistični usmerjenosti, o pomanjkanju svobodoumja, o duhovnem nasilju itd.

In pevci brez posluha!
V mnogoličnem življenju je pač mnogo stvari, ki se ne dajo opredeliti ne po dogmatiki, ne po moraliki in ne po jusu. Treba je pač imeti nekaj posluh za to, kaj je primerno in kaj ni primerno, kaj koristi katoliški dejavnosti in kaj škoduje.

In ko prebiram poročilo v „Času“ o tečaju v Bohinju, pa mi nehote prihaja na misel primera o pevci „brez posluha“.

Ali je bilo to primerno, da je prinesel „Čas“ reklamo za poročilo o tem tečaju?

Ali je bilo to za „Čas“ in naše razmere primerno, da je bilo tam priobčeno to in tako poročilo. Če ga prebraš, ali čutiš, da je to kakor neka disharmonija v naši slovenski katoliški dejavnosti?

Ali niso to pevci brez posluha, ki dijakom pojejo pesem o tem, da je pri nas „premalo svobode pri kulturnem delu“, da pri nas nekdo „vse gloda iz preozkega zornega kota, ki ubija ustvarjajočo silo“, da se noče „dati priliko odkritega razpravljanja o težavah“! Ali ni ta pesem vsaj podobna oni, ki jo pojo že stoletja oni, ki so nasprotni katoliškemu svetovnemu nazoru?

In končno oni kričeči ton pred dijaško mladino o „brezidejnost, narodno in duhovno življenje hrumečem slojaštvu“. Komu je bila zapeta ta pesem — puščica?

Če jo poslušas, ali se ti ne zdi, da vsaj nekako posredno leti na ono avtoriteto, ki daje takt katoliški dejavnosti v naši škofiji? In ta pesem disharmonije se je pela pred našo mladino...

Vsi katoliki se moramo danes truditi, da si vzgobjemo tenak posluh za enotno-harmonično melodijo katoliške enotnosti. Posebno pa morajo imeti tenak posluh za katoliško edinstvo in skupno delo razni zborovodje... Tem ne sme biti nikdar katoliška skupnost „brezidejna in hrumeče slojaštvo...“!

Postavimo Kreku spomenik v Ljubljani

Ob Krekovi smrti je bila naša javnost tako prepričana, da mora veliki mož dobiti v Ljubljani spomenik, da so pričeli prihajati prispevki v ta namen, še preden je bil Krek pokopan in preden se je ustanovil kak odbor za zbiranje potrebnega denarja.

Prvi odbor za postavitvev Krekovega spomenika je pod predsedstvom pisatelja dr. Frana Detela, poskrbel Kreku orjaški nagrobnik na pokopališču. Ni pa nadaljeval dela, da bi bil Kreku postavljen spomenik tudi v mestu, ampak je preostanek nabranega denarja v znesku din 21.454.— izročil Mestnemu magistratu ljubljanskemu za dijaške ustanove, časteč na ta način velikega prijatelja dijaštva.

Vendar so čutili Krekovi prijatelji in znanci vsa leta po njegovi smrti, da bi moral Krek dobiti spomenik tudi v mestu, ne samo na pokopališču, in da mora postavitvev tega spomenika oskrbeti rod, ki je s Krekom živel in ki pozna iz lastnega doživlja, kaj je bil Krek Slovencem, južnim Slovanom in vsemu slovanstvu.

Leta 1940. bo 27. novembra petinsedemdeseta obletnica Krekovega rojstva, 8. oktobra 1942 pa

bo petindvajsetletnica njegove smrti. Vsaj za petindvajsetletnico smrti mora spomenik stati v Ljubljani!

Tega se zaveda odbor za Krekov spomenik, ki se je obnovil leta 1932. in se tem potom ponovno obrača na vso javnost s prošnjo: Vsak, ki se zaveda, kaj pomeni Krek v življenju in v zgodovini slovenskega naroda, naj pošlje razmeram primeren prispevek, da se postavi spomenik možu, ki je odšel na prvo službo z geslom: „Za druge smo, ne zase“ in ki je ostal temu geslu na nedosežen način zvest vse življenje.

Saj „če ti postavimo spomenik, ga postavimo najboljšemu, kar je v nas: Troji veri, Tvojemu upanju in Tvoji ljubezni — bodočnosti naše domovine, Jugoslovanstvu.“ (Oton Zupanič ob Krekovi smrti.)

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Zadruga zveza, v. z. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa cesta 29 (ček. račun št. 10.751) s pripombo, da je znesek namenjen za Krekov spomenik.

Odbor za postavitvev Krekovega spomenika v Ljubljani
Miklošičeva cesta 7.

Kdo je bolj socialen?

Nekaj odgovora zahrbtnim klevetnikom našega sadružnega podjetja.

Tržič, 6. decembra.

Lista „Delavska Pravica“ in „Naše Novine“ sta pretekli teden prinesla napad na Usnjarsko in čevljarško zadrugo „Runo“ v Tržiču. Na njihove napade radi tržiške javnosti ne bi bilo treba niti odgovora, saj itak vsak pošten Tržičan ve, da so ti napadi samo zlonamerne klevete. Če bi bili ti izpadi v korist delavstva, bi še to bilo opravičljivo, je pa ravno nasprotno. V dopisih so večinoma le osebna podtikanja iz česar se jasno vidi zlonamerne nakane. Zanimivo je, zakaj nihče ne omeni, da je „Runo“ zadruga, da so vsi delavci člani te zadruge, da je vsa zadruga imovina last vseh članov, da gre ves event. letni prebitek v rezervni sklad, kar omogoča napredek zadruge in da je kot zadruga tudi pod dovolj veliko kontrolo svojih članov, Zadruga zveze in tudi oblasti. Vsega tega nobeden izmed dopisnikov omenjenih listov ne omenja, ali iz nepoznanja razmer, ali iz hudobnosti. Dejstvo je, da je zadruga zrastle iz krščansko-socialnega, ali bolje rečeno iz katoliškega pokreta v lepo gospodarsko podjetje, kar naše politične nasprotnike danes — razumljivo — zelo bode.

V zadrugi je zaposlenih 90 ljudi in je med temi seveda tudi nekaj nezadovoljnih. Zaradi nezadovoljnih pa zadruga kot celota ne sme trpeti. Sveta dolžnost načelstva in vodilnih ljudi je skrbeti za napredek in obstoj podjetja, odstraniti vse, kar je zadrugi kot celoti v škodo, ker od tega je odvisno veliko delavskih družin, katerih člani so zaposleni v zadrugi. Pošteno in pravično delo napravim vsem in povsod je podlaga napredka. Mnogi tega nečejo priznati, pa to nas ne moti. Nekateri izmed članov-delavcev so v svoji naivnosti že tudi poskušali ustvariti konkurenco. Taki člani bi zaslužili, da bi jih zadruga izločila in prav ti člani-delavci danes tudi zahrbtno rovarijo, ker hočejo usvariti nerazpoloženje. Ali je to delavska dozorelost? To je žalostno dejstvo, ki dokazuje, da delavci ne znajo ceniti svojega lastnega podjetja, ampak jim je več egoizem. To je usodna napaka, katera je uničila že tako lepo razvito marksistično zadrugništvo v Sloveniji, katerega člani in uslužbenci so se držali parole „Čim manj delati in čim večje plače vleči, poleg tega pa še, če se da kaj defraudirati, ali po domače rečeno, če se da kaj „ukrasti“. Pri „Runi“ tega ni in tudi biti ne sme, ampak za pošteno delo, pošteno plačilo. To pa zadruga tudi da.

V onih težkih časih krize, ko se je delavec odpustila na debelo, „Runo“ ni niti enega odpustila. 60 — 70 let stare delavce, ki so vsled

prenehanja obratovanja bivše tovarne C. B. Mally, bili brez službe, je vzela pod svojo streho zadruga „Runo“ in jim dala domačega enake plače, kakor so jih imeli oni na vodilnih mestih. Pa teh delavcev ni bilo malo. Bilo jih je najmanj 15, ki so bili preko 60 let stari, pa so dobili po 6 din in tudi več na uro. V dobi stagnacije plače nismo reducirali, kakor so to storile skoro vse druge usnjarske tovarne. Ni pa „Runo“ mogla mlajšim delavcem dati tako visokih plač, kot so jih imeli starejši, vendar če smo primerjali plače z ostalo usnjarsko industrijo v Sloveniji, so bile pri „Runo“ najvišje.

Prav bi bilo, če bi si dopisniki omenjenih listov zadrugo malo približje ogledali. Poiskali naj bi onega, kateri na zadrugi račun lepo, udobno živi. Pogledali naj bi, kako visoke plače imajo posamezni funkcionarji, da bi mogli javnost pravilno in nepristransko poučiti.

V odgovor dopisniku hrvaškega lista „Naše Novine“ še sledeče.

1.) Dopisnik se spodtika, češ da se sili delavce, naj gredo vsako nedeljo v cerkev. Vprašamo, ali se delavcev socialni položaj s tem kaj poslabša? Kot že omenjeno, je zadruga zrastle iz krščanskega pokreta, zato hoče imeti praktične katoličane, ker če bi bila v zadrugi večina marksistov, bi „Runo“ gotovo propadla. Za ožuvanje obstoja ima načelstvo pravico in dolžnost, da pazi tudi na moralno kvalifikacijo zadrugnih članov-delavcev, ker le moralno visoko stoječi člani so jamstvo za obstoj in napredek zadruge.

2.) „Doplatak na skupno 109/0.“ Res je, da se je članom-delavcem reklo, naj se organizirajo

(Dalje na tretji strani spodaj.)

Vsem pristašem in prijateljem JRZ.

Radi nenadne zadržanosti gradbenega ministra g. dr. Mihe Kreka, sta shoda krajevne in okrajne organizacije JRZ v Kranju, ki bi se morala vršiti prvi v nedeljo, drugi pa v ponedeljek,

preložena na poznejši čas.

Iz naših krajev

Proslava 1. decembra v Kranju

Občinska proslava v Kranju

Kot že več let, je tudi letos kranjska občina na predvečer narodnega in državnega praznika Zedinjenja priredila v veliki dvorani Narodnega doma zelo lepo uspelo in prisrčno proslavo. Slavnostni govor je imel g. ravnatelj g. Korbar France, ostali del akademije pa so izpolnile pevске in glasbene točke. Sodelovala so sledeča društva: „Prosvetno društvo“, „Sokolsko društvo“ in primorsko emigrantsko društvo „Sloga“. Nastopili so pevski zbori navedenih društev, poleg njih pa sokolski orkester, ki je bil pomnožen s člani „Glasbenega društva“. Udeležba je bila prav lepa, pogrešali pa smo tiste visoko nacionalne gospode, ki so nacionalni samc takrat, če je njih stranka pri koritu, če pa je v opoziciji in ne zajema več iz polne sklede, jim je bore malo za državo, če tudi propade. Tako anacionalno obnašanje si bomo zapomnili za bodoče, da bomo vedeli, kako daleč seže pri nekaterih ljubezen do domovine.

Proslava v Ljudskem domu

Na praznik Zedinjenja dne 1. decembra ob 8. uri zvečer se je vršila v dvorani Ljudskega doma v proslavo državnega praznika zelo lepo uspela in prisrčno izvedena akademija, katero so priredila naša društva: „Prosvetno društvo“, „Fantovski odsek“ in „Dekliški krožek“.

Dvorana Ljudskega doma, ki ni ravno tako majhna, je bila premajhna za vso to množico, ki je napolnila Ljudski dom do zadnjega kotička in ki je z napetim pričakovanjem in

zanimanjem sledila vsem točkam programa. Zato je proslava res uspela nad vse sijajno, ker je privabila in zajela široko množico ljudstva iz vseh slojev. Poleg naših odličnikov smo opazili zelo mnogo kranjskega meščanstva, delavstva, mladine in drugih. Na uspehu si prireditelji lahko čestitajo, obenem pa je bila to res tako spontana patriotska prireditev, da si lepše ne moremo predstavljati.

Tudi program proslave je bil zelo pester, dobro izbran in zanimiv. Uvodoma je moški zbor „Prosvetnega društva“ zapel državno himno. Zatem je g. prof. Sarc imel lep priložnostni govor o pomenu 1. decembra in je zlasti izčrpno orisal ta praznik z zgodovinskega stališča. Burno pozdravljeni so nato nastopili naši fantje s svojimi vajami na konju. Potem so sledile recitacije pod naslovom: **Besede naših mož**, iz poezije in proze naših najboljših pesnikov in pisateljev. Izbrani so bili teksti, ki napovedujejo naše vstajenje in našo svobodo. Recitali so g. Murnik in Petančič ter gđ. Hribarjeva. Moški zbor je nato spet zapel tri pesmi pod vodstvom pevovodje g. Petra Liparja in sicer: Adamičevo: „Zdravico“, Bučarjevo: „Tam kjer pisana so polja“, in narodno: „Gor čez Izaro“. Naši pevci so bili prisrčno akklamirani. Vihar navdušenja vseh prisotnih so pa izzvale težke in eksaktno izvedene poljubne proste vaje članov F. O. Bile so novost za gledalce, izmed vseh nastopajočih pa se je najbolj odrezal mali Grmek. Akademijo je zaključila zborna deklamacija mladine in rajanje mladenk. Tako pestrih in zanimivih akademij si še želimo.

Nova pridobitev za Škofjo Loko. Zdravstveni dom

Eno najbolj pomanjkljivih vprašanj v našem mestu in sploh v okraju je bilo gotovo zdravstveno vprašanje, ki je bilo do zadnjega časa vprav slabo rešeno, oziroma sploh ne načeto. Dočim so razni drugi kraji, recimo Medvode imeli razne zdravstvene ustanove, kakor posvetovalnice za dojenčke itd., da ne navajamo celo Kranja, ves škofjeloški okraj s svojimi 30.000 prebivalci ni imel, razen nekaj gg. zdravnikov, ki so se na vse možne načine trudili, da bi zboljšali zdravstveno stanje ljudstva, prav ničesar. Da je ustanova zdravstvenega doma pri nas nujno potrebna, je uvidel takoj po svojem prihodu k nam sedanjí zdravst. ref. in zdravnik g. dr. Viktor Kojančič, ki je že več let sem delal podpiran od drugih gg. zdravnikov v tem smislu, dokler se mu končno pri oblasteh le ni posrečilo. Za nujnost zdravstvenega doma pri nas govore zlasti številni šolski zavodi, žensko učiteljske, ženska in mešana meščanska šola, dekliska in fantovska osnovna šola itd. in v njih skoraj 800 učeče mladine. In tako se je zgodilo, da se je mnogim zdravstvenim ustanovam v

Sloveniji pridružila tudi končno nad vse potrebna zdravstvena postojanka v Škofji Loki. Zdravstveni dom bo imel pri nas sledeče oddelke: Posvetovalnice za matere, dojenčke in male otroke, dispanzer za bolne otroke, šolsko polikliniko in protituberkulozni dispanzer. Slednji bo posloval v primernih in lepo higiensko urejenih prostorih v sprednjem traktu mestne ubožnice, 1. nadstropje, na Spodnjem trgu. Drugi oddelki pa bodo imeli svoje prostore v šolskem posloppju. Poslovati je začel zdravstveni dom v sredo 29. novembra s šolsko polikliniko. Ordinacije bodo ob ponedeljkih, srediha in petkih in sicer od poli 2 do 3 za bolne otroke, ob srediha od 2 do 3 ure pa za zdrave otroke. Protituberkulozni dispanzer bo pa verjetno posloval v torkih popoldne, Upamo, da bo s tem ugodeno zlasti materam dojenčkom, ki jih sedaj ne bo treba več nositi v Medvode. Pa tudi vsem drugim bo nudil zdravstveni dom ogromne koristi, Mi ne moremo drugega, kakor prisrčno se zahvaliti vsem onim, ki so našemu mestu priložili to prepotrebno zdravstveno ustanovo.

Požrtvovalno delo škofjeloških gasilcev

Ko je pred dobrimi tremi leti prevzela upravo škofjeloške gasilske čete sedanja uprava pod predsedstvom g. predsednika Suštaršiča Ivana, je bilo vsled razvrzanih razmer v četí pač težko slutiti, da bo četa stala po treh letih na tako visoki kvalitativni stopnji, kot je danes. Da je temu res tako, to nam je najbolj nazorno pokazala zadnja gasilska vaja na Mestnem trgu, „ko je gorel rotovž“ in je bilo treba poleg „gašenja“ tudi reševati celo število „stanovalecev“. Vaja je bila izpeljana s tako disciplino, s tako vzorno natančnostjo in tudi s precejšnjo porcijo, poguma, da je izzva-

la med občinstvom vprav navdušenje. Vaja, ki jo je vodil četni poveljnik g. Bozovičar Pavle, je pokazala, kakor rečeno, za Ločane novost, reševanje stanovalecev iz gorečega posloppja.

Poleg tehnične pripravljenosti, v kateri se zrcali vsa požrtvovalnost četinega članstva, pa moramo vsekakor omeniti silno smotrno gospodarstvo gasilske uprave.

Za izkupiček lanske toblene so gasilci napravili letos članom 40 delavnih oblek, katere so četo veljale 9000.— din. Naprava oblek je bila že skrojajo nujna.

Iz istega izkupička je četa napravila tudi

Slike za nove delavske knjižice: FOTO JUG - KRANJ

pri ZZZ, nakar bo načelstvo skupno z obratnimi zaupniki določilo povišek z ozirom na porast cen in na višino dosedanjih plač. To se je tudi zgodilo. Plače so se povišale ne za 100/0, ampak za 160/0. Predlog, da se delavci organizirajo, ki imajo zato pogoje, pri ZZZ, je čisto utemeljen. Zadruga je izšla iz katoliškega delavskega pokreta. Zato je članstvo dolžno, da ta pokret iz hvalečnosti tudi podpira, ker je to v korist katoliškega in slovenskega delavstva.

3.) Da se posameznikom odreja, koliko mora napraviti tekom 8 ur, tudi ni tako huda zadevščina. Tudi delavec ni brez napak. Marsikdo bi rad na račun drugih manj delal. Takega je treba pač ozdraviti. Delavec tudi od te strani potrebuje vzgoje. Ničče nima pravice druge izkoriščati, tudi delavec ne svojega tovariša. Vse to je tudi v skladu z moralo:

„kjo uprava propovjeda radnicima.“ Kajne. da, tovariši ali sodrug „Naših Novin“.

4.) Zadnja točka obravnava, kako je, „jedan nadmajstor udario jednu radnicu“. Zadruga ima samo eno delavko, ker se drži načela, da naj zaposluje le moške, žena pa naj bo doma pri gospodinjstvu. Ta delavka se imenuje Kaštrun Franca. Je take narave, da imajo vsi predpostavljeni respekt pred njo. Kaj da bi si jo kdo upal udariti? Res je huda včasih, pa zato ji nihče ne zameri, ker vsak ve, da mora ona imeti zadnjo besedo.

Gospoda dr. Božidarja Adžija pa lepo povabimo, da pride ob priliki v Tržič in si na licu mesta ogleda naše familiarne razmere. Mogoče bo dobil boljši vzorec pri nas, kakor pa v Rusiji za svoj komunistični raj. Pa tudi tovarišem od JSZ ne bi škodilo, če bi potom zadrugišnja socializirali naše gospodarstvo in zapustili svoj poklic — „demagogijo“.

300 metrov novih cevi, katere so veljale četo novih 9000.— din.

Za bodoče pa ima četa še druge obširnejše načrte, med drugim tudi dograditev doma v „Zvezdi“. Kakor je znano, je prvotni načrt doma skoraj bi dejali neizvedljivi, največ radi finančnih težkoč. Po tem načrtu za dom, ki že danes stoji, je mreč komaj ena tretjina zamišljenega. Zato se je uprava odločila, da dosedaj zgrajeni stavbi dozida še dvorano in

stanovanje za hišnika in dom bo gotov. Dvorana bi se zgradila nad sedanjo verando. Nove načrte bo pa napravil g. Anton Ogrin.

Ker se četa resno trudi in njeno članstvo z vso požrtvovalnostjo dela na to, da jo dvigne prav v vsakem oziru na stopnjo, da bo mesto lahko ponosno nanjo, je tudi dolžnost vsakega meščana, da jo vedno in ob vsaki priliki po možnosti podpre.

K dvojnemu umoru Hribernikovih

Skofja Loka, 6. decembra 1939.

Pred kratkim smo poročali, da je dalo škofjeloško sodišče aretirati Rupar Franca in Stare Franca. Takrat smo rekli, da se preiskava

drži v popolni tajnosti. Danes moramo poročati, da je oba aretirana škofjeloško sodišče izročilo pred dnevi ljubljanskemu okrožnemu sodišču. Vsi prav napeto čakajo, če sta aretiranca prava ali ne.

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Novi odbor „Tujsko-prometnega društva“. Sinoči se je vršila seja novoizvoljenega odbora društva, ra kateri se je konstituiral odbor. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanji predsednik g. Miro Peterlin, ki pa mesta ni hotel več prevzeti. Zato se je izvolil za predsednika župan g. Česenj, ki je tudi predsednik Krajevne turistične odbora. Za podpredsednika je bil izvoljen g. Gorjanc, za tajnika g. Kožman, za blagajnika g. Matevžič, v odbor pa ostali gospodje, katere smo že zadnjič navedli. Odbor namerava najprej rešiti vprašanje prevzema kranjske podružnice „Putnika“ v roke društva v smislu sklepa občnega zbora.

Praznik Brezmadežne. Kranjske Marijine kongregacije bodo proslavile praznik Brezmadežne s akademijo, ki bo na praznik 8. dec. ob štirih popoldne. Vse lepo vabimo, da se te proslave udeleže.

HOTEL EVROPA, KRANJ

KONCERT v petek, soboto in nedeljo. Vabljeni!

Zavora je odpovedala. V torek popoldne se je na Jelenovem klancu pripetil zelo interesanten toda nevaren slučaj, ki bi se lahko končal z drugačnimi posledicami. Po klancu navzdol je peljal voznik visoko naložen voz desk. Sredi klanca, kjer je strmina najhujša, so odpovedale zavore in voz je začel poganjati konja, voznik pa ni mogel več ustaviti drvečega voza. Konj je sicer ovinek še kolikor toliko dobro odvozil, vendar je pa obstojala nevarnost, da bo voz s konjem vred zagrmel čez novi nasip proti hišam ob Stari cesti. Medtem pa se je k sreči snelo kolo. Voz je nekaj časa še drsel po tleh, potem pa je konj z vso silo odtrgal oje in se osvobodil nevarnega voza, katerega je zaneslo na levo stran ceste v jarek. V tem času pa se je vrčal v mesto po klancu navzgor prevoznik Lužar Mihael. Drveči voz se je zadel ob Lužarjev voz in mu strl kolo ter voz prevrnil, dočim se nobenemu izmed voznikov, niti nobenemu konju ni ničesar pripetilo. Oba voznika sta šla iskat nova kolesa. Krivda leži najbrže na vozniku, ki je imel slabe zavore pri vozu, pa visoko naložen tovor. Oblast naj bolje kontrolira, če imajo vozniki, ki vozijo velike tovore, res dobre zavore. Torkova nesreča kaže, da bi se lahko pripetila vse večja škoda in nesreča.

Vse cenjene čitatelje ponovno opozarjamo na današnji oglas staroznane manifakturne trgovine Logar & Kalan, Kranj, ki še vse blago prodaja po starih cenah.

BESNICA

Neurejena dostava pošte. V začetku novembra nam je pismoša iz Kranja pričel dostavljati pošto vsak dan. Ze smo mislili, da bo sedaj enkrat za vselej rešeno vprašanje glede dnevne pošte, pa smo se bridko zmotili. Kmalu nato je pismoša pričel hoditi trikrat na teden po starem redu, katerega smo že davno zavrgli. Kdor je zadevo iztiril, naj jo spravi zopet nazaj na pravi tir, da ne bo nepotrebnih pritožb.

Nagla smrt. Prejšnji teden je v Zg. Besnici

STRAZIŠČE

Ne pozabite na igro „Vest“, ki jo ponavlja tuk. „Prosvetno društvo“ 10. decembra 1939 ob 3. uri popoldne v Šmartinskem domu.

Straziške ceste so se zadnje čase na nekaterih krajih res da popravili. Nasute pa so s tako debelim kamenjem, da mora pešec ponoči prav močno paziti, d ase ne spodtakne ob kaki skali in si ne razbije nosu. Ako se že enkrat ceste nasipajo in popravljajo, naj se še potolčejo skale, ki štrlijo iz gramoza, da mrejo pešci normalno hoditi po njih.

RADIO KRAŠOVEC

APARATE TRGOVINA KOLES

TUDI NA OBROKE

RADIONE TELEFUNKEN ORION ITD.

JESENICE poleg Krek. doma

KRANJ na Bekselnu

CERKLJE

Kmetijsko-prosvetni tečaj katerega spoznavno pripravljajo: Prosvetno društvo, Fantovski odsek in Kmečka zveza za fante in može se bo pričel predvidoma 12. decembra ob 7. uri zvečer v mali dvorani. Na njem se bo obravnavalo: Kmetijstvo, združništvo, zdravstvo, načelne stvari, računanje mer itd. Tečaj bo obiskovalcem brezdvoma v veliko korist, zato upajmo, da jih ne bo malo. Predavanja bodo dvakrat tedensko skozi vsa zimo.

PRESKA

Fantovski odsek v Preski uprizori v nedeljo 10. decembra ob polni 4. uri popoldne v Domu dramo „Krvava Španija“.

Drama nam nazorno kaže dogodke iz zadnje španske vojske. Cene običajne.

OBJAVE

RAZGLAS.

Predstojništvo mestne policije v Kranju vabi vse lastnike motornih vozil na tekoče gorivo (motociklov, sebnih in tovornih avtomobilov, avtobusov, motornih čolnov itd.), da morajo predložiti oblastvu kjer je njihovo vozilo registrirano, najkasneje do 12. decembra t. l. pravilno izpolnjene prijave v dveh izvodih za vsako vozilo.

Istotako morajo tudi lastniki motorjev s pogonom na tekoče gorivo, ki jih uporabljajo za pogon industrijskih, obrtnih ali drugih naprav, predložiti prijave spisane v dvojniku, do 25. decembra t. l. pri predstojništvu mestne policije v Kranju.

Predpisane tiskovine dobe lastniki pri predstojništvu mestne policije v Kranju brezplačno.

Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki bodo predložili prepozno ali pomanjkljivo ozir. nepravilno izpolnjene prijave, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za pogon motornih vozil ob prehodu na sistem dobivanja tekočega goriva na karte.

Prestojnik policije.

BELEŽKE

Marksisti za sebe. Pred kratkim so delavci v tovarni „Semperit“ dobili slučajno v vpogled plačilni list g. vodje marksistev v tej tovarni in glavnega zaupnika delavcev!! pa so začudeno opazili, da je prejel v enem tednu din 720.— sedemsto dvajset dinarjev plače. Nekateri delavci ne dobe niti na mesec toliko plače, kolikor tak vodja marksistov na en teden.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglaših se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Mlajša služkinja želi premeniti službo. Gre samo k boljši rodbini v Kranju ali bližnji okolici. Vajena vseh gospodinjskih del. Poseduje večletna izpričevala. Nastopi lahko z novim letom. Ponudbe upravi „Gorenjca“ do 15. t. m. pod „Gospodinja“.

Stavbna parcela za 6 do 7 stavb poleg nove mlekarnice v Čirčičah se prodaja. Istotako se prodaja šupa v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

Oddam takoj 3 stanovanja: 2 sobi, kabinet (povsod parket), kuhinja, kopalnica, pred-soba, klet, podstrešje in nekaj vrta ter 1 stanovanje obstoječe iz dveh sob in kuhinje v podstrešju. Nova stavba. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Staro strešno opeko kupim. Naslov v upravi lista.

Pridnega fanta sprejme takoj mizarstvo podjetje kot pomagala pri lesu in delu v delavnici in izven nje. Naslov v upravi lista.

Oddam lokal za šiviljo ali modistko. Kranj. Mestni trg 17.

Oddam dve sobi z opremo ali brez nje z vse-mi ugodnostmi. Naslov v upravi lista.

Služkinjo pridno in pošteno sprejme gostilna Lukež, Mestni trg 17.

Za Božič

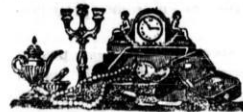
priporoča prvovrstno zaklano pitano perutnino (gosi, race, purice in piščance) po nizkih cenah trgovina

Heilig - Korošec

Prednaročila se sprejemajo.

Ali ste že

poravnali naročnino?

B. RANGUS
ZLATAR IN SODNI CENILEC
KRANJ

Za Božič: Vsakovrstna nahivna peresa. Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega pribora, kristala, optike.

Neveste! Udobno stanovanje je važen pogoj sreče v zakonu. Stanovanje po Vasem okusu pa vam opremi najceneje z dolgoletno garancijo

tv. Mizarstvo Sloga

Božič Jože
KRANJ — STRUŽEVO

KRZNARSTVO KRANJ

— specialna krznarska delavnica

BOŽIČEK KUPUJE: za otroke bele plaščke in garniturse vseh barv; za dame najmodernejše ovratnike, boe, pelarince, jopice, paleto-je, plašče itd. po najnižjih konkurenčnih cenah s a m o pri t v r d k i

BERČIČ
TRGOVINA KOŽUHOVINE
KRANJ, PRI NOVI MOSTU

Vsi samo v znano trgovino

Logar&Kalan Kranj

Še je ogromna zaloga

MANUFAKTURE

po stari, najnižji ceni. —
Hitite, da redke prilike ne zamudite. Prepričajte se!

Velika prodaja volnenih ostan-kov pod lastno ceno!

Izbira ne bo težka, če se odločite za dober aparat znamke

»RADIONE«

Brezobvezno predvajanje:

Schilling Drago - Kranj, Jahačev prelaz 3

Mimica Zegorska:

46

Marija Taborska

Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje)

Nedaloč od njega je nekaj zastopalo in zaječalo. Martin se je ozrl in oči so mu izstopile od groze. Kaj takega še ni videl nikdar na svetu. Po hosti je pritekla ženska, kite so ji visele po hrbtu, vsa razprskana in okrvavljena je bila. V naročju je držala pol otroka! Še topla kri je tekla iz presekanega otroškega trupelca, ki se je kadila in je pojila materino platneno obleko. Tekla ji je po njenih rokah in škropila po tleh. Ženska je pritiskala otrokovo glavo k svojemu obrazu in nečloveški kriki so se ji trgali iz prsi. Martin od groze prvi hip ni mogel do besede, potem pa je zavpil:

„Za božjo voljo, žena, kdo ti je to storil?“

Ženska je obstala pred njim, topo je buljila vanj, nato je glasno zajokala.

„Kristus, pomagaj! Turki! Turki!“

Opetekla se je in padla, mrtva otrokova glava je zadelala ob smrekov parobek. Martin jo je hotel vzdigniti s tal.

„Ženska, daj, govori! Kaj so storili s tvojim otrokom?“

„O Marija Taborska, tako strašno mi zveni po glavi, saj se mi bo še zmešalo!“ je tožila žena. Znova se je vrgla na tla, s solzami je oblivala mrtvo, razmesarjeno otrokovo trupelce, do onemoglosti je poljubljala srčkani obrazek.

„Čigava pa si?“

„O, Bog se usmil! Kdo si ti?“

„Vilihalodov sem iz Podbrezjij.“

„Za božjo voljo, za Kristusove rane, ali si ti brat mlade Ožbaltovke?“

„Sem. Kaj je z njo? Govori!“

„Marija Taborska, saj ne vem nič, vse se mi meša!“

je tožila žena in plaho gledala okrog. „Ali sem ne bo Turkov?“

„Mislim, da jih sem ne bo. Kaj bi pač iskali v hosti?“

„O, ti vragi vse pretaknejo. Turki? Kdo pravi, da so Turki? Uteleseni hudiči so!“

„Kaj je z Micko Ožbaltovo?“ je silil Martin vanjo.

„Kaj je z njo? Ti, če si človek, lepo te prosim, bodi usmiljen in mi pomagaj tu zagrebsti otroka.“

„Saj bom pomagal, samo povej mi, kaj je z mojo sestrol!“ je jezno in obupno prosil Martin.

„Turki so jo ujeli...“

„Turki?“ je planil Martin. „Kam so jo gnali kam?“

„Tam, kjer imajo vse ujetnike. Ne moreš ji pomagati, sto rdečih hudičev jo straži.“

„Moram, moram ji pomagati!“ Martinu se je tresel glas in v boli se je grabil za prsa, trgala si pražnjo srajco.

„Ne moreš!“

„Morar! — Ali si videla Tita?“

„Nisem. Bežala sem z otrokom, na vsak način sem ga hotela rešiti. Pa je prišel Luifer turški na konju in mi je potegnil otroka z naročja. „Pusti ga!“ sem kriknila, pri Bogu in vseh svetnikih te rotim, pusti mi edinca!“ Turek pa se je zahotal, pomislil, smejal se je, saj ne morem pomisliti na to! Vzdignil je mojega Izidorja za eno nogo kvišku, švistnil s krvavim mečem, otrok se kriknil ni in že mi je padlo pol trupelca v naročje. Bog, ali ne vidiš moje nesreče!“

Martin se je tresel ob pripovedi, nesrečna mati je pa od groze kar šklopotala z zobmi.

„Daj, pokopljiva otroka,“ je silil Martin.

Pokleknil je, zgrabil lesen kolec in začel riti v mehka gozdna tla. Razril je luknjo, pa se mu je zdelo, da gre do zelo prepočasni. Z rokami je začel razkopavati zemljo in izmetavati prst, da mu je pot kapal s čela in se mu je srajca premočila na hrbtu.

„Ali bo dovolj globoka?“

Mati je gledala jama in božala otrokova blede lica.

Ni ni ni se mogla posloviti od edinca. Martin jo je priganjal.

„Daj, hiti, da ne pridejo Turki sem!“

Žena je še enkrat poljubila otrokove ustnice, potem ga je položila v jama varno in mehko, kakor v zibel. „Sladko spančekaj, ljubček,“ je zašepetala, potem si je pa pokrila obraz z obema rokama in je tiho ihtela. Martin je zadelal otroka kakor zaklad, potem je vstal in pomišljajal.

„Praviš, da sestre ne morem rešiti?“

„Ne moreš! O ti ubogi moj otrok!“

„Tita nisi videla?“

„Nisem.“ Spet ji je jok dušil beseda.

„Kam hočeš zdaj?“

„Ne vem.“

„Turki te bodo ubili.“

„Naj me! Čemu naj še živim, ko so mi ubili edinca?“

„Kje je tvoj mož?“

„Graščinske ovce čuva na planini. Njega ne bodo dobili.“

„Ali bi šla rada k njemu?“

„Bi šla in ne. Njemu bi se od žalosti zmešalo, ko bi izvedel, kaj se je zgodilo z njegovim otrokom. Tako je imel rad malega Izidorčka.“

„Ali imaš dom?“

„V grajski pristavi sva bila z otrokom, ker je mož v grofovi službi. Zdad ni več pristave.“

„Kam torej misliš?“

„V vas pojdem. Naj me Turki ubijejo, presekaajo naj me, kakor so mojega Izidorčka.“ Solza je pobijala solzo na bledem licu.

„Tja ne smeš!“

„Kam pa naj bi šla?“

„Grem v Podbrezje. Pojdi z menoj, skrila se boš v Podbrežani na Taboru. Moj oče ti bo dal jesti.“

„Pojdem.“

„Pojdi!“